

แบบฝึกเสริมทักษะ

การอ่านจับใจความ (การอ่านในใจ)

แบบฝึกเล่มที่ ๖
การฝึกอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

โดย
นางประภา จันทรพันธ์
ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แบบฝึกเสริมทักษะ

การอ่านจับใจความ (การอ่านในใจ)

แบบฝึกเล่มที่ ๖
การฝึกอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

โดย
นางประภา จันทร์พันธ์
ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้ และพัฒนาชีวิต ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้แนวคิด ในการดำเนินชีวิต การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่างๆ

การอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ แบบฝึกหัดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความ (อ่านในใจ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จัดทำขึ้นเพื่อ เป็น สื่อในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการอ่านจับใจความ (อ่านในใจ) ซึ่งครูจะได้นำไปใช้ในการสอน โดยการเน้นกระบวนการเรียนรู้ มากกว่ายึดแบบเรียนเป็นหลัก ผู้จัดทำได้ศึกษา ค้นคว้า เพิ่มเติมจากแบบเรียนของนักเรียน ตามเนื้อหาสาระการอ่านจับใจความ (อ่านในใจ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรฐานที่ ๕.๑.๑ สามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ประเภท กลอนโคลง กาพย์ บทละคร บทกวีร่วมสมัย และวรรณกรรมประเภท เรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี บันทึก บทความ พงศาวดาร และสามารถเลือกอ่านได้ตรงจุดประสงค์ของการอ่าน.

ผู้จัดทำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ (อ่านในใจ) เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ ในการส่งเสริมให้นักเรียน เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และมีอุปนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น

ประภา จันทร์พันธ์

คำชี้แจง

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีทั้งหมดจำนวน ๘ เล่ม ดังนี้

แบบฝึกเล่มที่ ๑ พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

แบบฝึกเล่มที่ ๒ หลักและกลวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ

แบบฝึกเล่มที่ ๓ การอ่านจับใจความข่าว

แบบฝึกเล่มที่ ๔ การอ่านจับใจความบทความ

แบบฝึกเล่มที่ ๕ การอ่านจับใจความสารคดี

แบบฝึกเล่มที่ ๖ การอ่านจับใจความนิทาน

แบบฝึกเล่มที่ ๗ การอ่านจับใจความเรื่องสั้น

แบบฝึกเล่มที่ ๘ การอ่านจับใจความร้อยกรองไทยปัจจุบัน

การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. แบบฝึกเล่มนี้ เป็นแบบฝึก เล่มที่ ๖ เรื่อง การฝึกอ่านจับใจความสำคัญจาก
นิทาน มีจำนวน ๒ แบบฝึก แบบฝึกละ ๒ กิจกรรมรวมทั้งหมด ๔ กิจกรรม

๒. ขั้นตอนการใช้แบบฝึก

๒.๑ นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจกับจุดประสงค์ของแบบฝึก

๒.๒ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๒.๓ นักเรียนศึกษาใบความรู้การจับใจความจากนิทาน

๒.๔ นักเรียนทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะทั้ง ๒ แบบฝึก

๒.๕ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๒.๖ นักเรียนร่วมตรวจคำตอบกับเฉลยในภาคผนวก

๒.๗ ครูและนักเรียนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการทำ
กิจกรรมในแบบฝึกและแบบทดสอบ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจง	ข
สารบัญ	ค
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	๓
สาระการเรียนรู้	๓
ใบความรู้ การจับใจความสำคัญจากนิทาน	๔
กิจกรรม	
แบบฝึกที่ ๑	๑๔
กิจกรรมที่ ๑.๑	๑๓
กิจกรรมที่ ๑.๒	๒๐
แบบฝึกที่ ๒	๒๑
กิจกรรมที่ ๒.๑	๒๔
กิจกรรมที่ ๒.๒	๒๓
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๕
ภาคผนวก	
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	๓๓
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	๓๔
เฉลยกิจกรรมที่ ๑.๑	๓๕
เฉลยกิจกรรมที่ ๑.๒	๔๐
เฉลยกิจกรรมที่ ๒.๑	๔๑
เฉลยกิจกรรมที่ ๒.๒	๔๒
บรรณานุกรม	๔๔

แบบทดสอบก่อนเรียน
การจับใจความนิทานเรื่องพระที่ถูกลองข้าม

พระที่ถูกลองข้าม

คำสั่ง อ่านนิทาน ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๑ - ๑๐

มีชนบทแห่งหนึ่งในประเทศจีน ตั้งอยู่บนเชิงเขาเป็นภูมิประเทศ
ที่สงบอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร มีธารน้ำใสไหลผ่านหมู่บ้าน
ต้นไม้นี้ทุกต้นใบสดเขียวขจี ในทุ่งนาก็สะพรั่งไปด้วยต้นข้าวที่ชูรวง
เป็นสีทองตัดกับท้องฟ้าสีคราม มองไปทางไหนก็ชื่นฉ่ำเจริญตา ชาวชนบท
ส่วนใหญ่มีอาชีพออกไปทำไร่ทำนา ผู้ที่อยู่เรือนก็ปั่นฝ้ายทอผ้า ต่างมีความสุข
มีฐานะมั่งคั่ง เหนือขึ้นไปบนยอดเขามีกุฏิพระภิกษุอยู่จำศีลภาวนา
เชิงเขามีกระท่อมน้อยหลังหนึ่ง เป็นที่อยู่ของสองแม่ลูก แม่นั้นมีอายุจะย่าง
เข้าสู่วัยชรา แต่นางยังแข็งแรงพอที่จะรับจ้างเขาทำงานหาเลี้ยงลูกได้ บุตรของ
นางเป็นเด็กหุ่นหนึ่มใหญ่ ไม่เอาการเอางาน คื้อด้น ไม่เชื่อฟัง ถ้อยคำมารดา
ไม่สนใจในความเหน็ดเหนื่อยของมารดาที่ตรากตรำทำงานหนัก เอาแต่
เที่ยวเตร่เล่นสนุก ถึงกระนั้นนางก็รักเขาอย่างสุดสวาทขาดใจ คอยเอาอก
เอาใจมิให้อนาทร

วันหนึ่งเขาแลเห็นเพื่อนกราบพระพุทธรูป ก็นึกในใจว่า
การที่เพื่อนของเขามีฐานะดี คงเป็นเพราะเขาหมั่นกราบไหว้พระ เย็นวันนั้น
เขาจึงขึ้นไปบนเขา เข้าไปนมัสการขอพระพุทธรูป จากพระภิกษุที่พำนักอยู่
บนยอดเขาเพื่อเอาไปไว้บูชาที่เรือน หวังจะได้มั่งคั่ง เหมือนคนทั้งหลาย

พระภิกษุได้ฟังก็กล่าวว่า “ฟังก่อนเหม็ง เจ้าจะแก้จนด้วยการกราบไหว้พระ
นั้นไม่สำเร็จดอก ป่วยการเปล่า ในเมื่อที่เรือนของเจ้า ก็มีพระอยู่แล้วจงเคารพ
บูชาเถิดเจ้าจะจำเริญ”

เหม็งได้ฟังก็งอน อุทานว่า “ที่บ้านของกระผมไม่เคยมีพระเลย
สักองค์ กระผมยากจนนักหนาจึงอยากได้ไว้บูชาที่บ้านบ้าง” พระภิกษุยังคง
ยืนกรานว่า “กลับไปเถอะเหม็ง พระเฝ้ารออยู่ที่บ้านแล้ว กลับไปถึงบ้านคืนนี้
เมื่อเจ้าเคาะประตู ท่านจะออกมาเปิดรับเจ้าอย่างรีบร้อน ผลิผลามเสีจน
ใส่รองเท้ากลับข้าง เสื้อที่สวมก็กลับด้านนอกอยู่ด้านใน”

เหม็งได้ฟังดังนั้นก็สันทะยังนัก นมัสการลาพระภิกษุรีบกลับ
ฝ่าลมหนาวและละอองน้ำค้างมาตลอดทาง กว่าจะถึงบ้านก็เปียกโชกไปทั้งตัว
ทันทีที่เขาเคาะประตูกระท่อม ผู้ที่เปิดประตูรับเขาคือมารดาของเขา นั่นเอง

เหม็งสังเกตเห็นนางสวมรองเท้ากลับข้าง เสื้อที่นางใส่ก็กลับ
พอเห็นลูกชาย นางก็เอ่ยขึ้นว่า “เหม็ง ลูกหายไปในไหนมาแม่เป็นห่วง
กลัวลูกจะไปเป็นอันตรายแม่ตั้งตาคอยตั้งแต่หัวค่ำ จนดึก

อ้าวนั่น..ลูกเปียกปอนไปหมดทั้งตัว ไปเปลี่ยนเสื้อผ้าเสีย
แล้วไปผิงไฟที่หน้าเตา เจ้าหิวไหมแม่จะไปหาข้าวมาให้กิน”

กระแสน้ำหลังออกมานั้นนุ่มนวลนัก เปี่ยมด้วยความรัก ความ
ห่วงใย ความเมตตาปราณีที่บริสุทธิ์ใจ เขาหวนระลึกถึงคำของพระภิกษุ
บนยอดเขา พระที่อยู่ใกล้ตัวมาแต่อ่อนแอแต่อก แต่เขามองละเอียดไม่เคย
คิดเอาใจใส่ แม่เท่านั้นที่เสียสละให้ลูกได้ทั้งชีวิต และเลือดเนื้อมั่งหวัง
แต่จะให้ลูกมีความสุข ความเจริญ แม่เป็นผู้มีแต่ให้ไม่หวังสิ่งตอบแทน
ตัวนี้สิมีแต่จะรับเอาฝ่ายเดียว

นับตั้งแต่นั้นมา เขาก็บำเพ็ญ ตนอยู่ในโอวาท เทิดทูลเคารพบูชา
มารดาของเขาเหนือสิ่งใด ๆ ในโลก

แบบทดสอบก่อนเรียน
การจับใจความนิทานเรื่องพระที่ถูกมองข้าม

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว (๑๐ คะแนน)

๑. อาชีพใดไม่ปรากฏอยู่ในเรื่องนี้

- ก. ทำไร่
- ข. ทำนา
- ค. ทอผ้า
- ง. ค้าขาย

๒. เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ประเทศใด

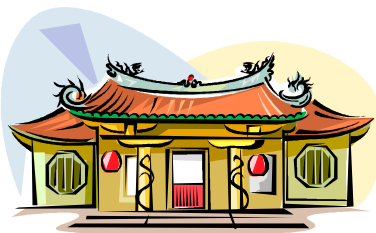
- ก. ประเทศไทย
- ข. ประเทศเวียดนาม
- ค. ประเทศจีน
- ง. ประเทศญี่ปุ่น

๓. ภูมิประเทศในเรื่องนี้เป็นอย่างไร

- ก. เป็นที่ลุ่มน้ำท่วม
- ข. เป็นที่แห้งแล้ง
- ค. เขาที่สงบอุดมสมบูรณ์
- ง. เขาที่กันดาร

๔. ในเรื่องนี้กุฎิพระตั้งอยู่ที่ใด

- ก. เขา
- ข. กลางหุบเขา
- ค. บนยอดเขา
- ง. ใกล้หมู่บ้าน

๕. อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด

- ก. อาหารจำพวกเนื้อสัตว์
- ข. อาหารจำพวกเปลือก มัน
- ค. อาหารจำพวกผลไม้
- ง. อาหารจำพวกข้าว

๖. เหมิ่งจิ้นไปบนเขาเพื่ออะไร

- ก. ขอพระจากพระภิกษุ
- ข. ขอพรจากพระพุทธรูป
- ค. ขอพระพุทธรูปจากพระภิกษุ
- ง. ขอของขลังจากพระภิกษุ

๗. จากเรื่องนี้ นักเรียนไม่เห็นพฤติกรรมใดของผู้ได้ชื่อว่าแม่

- ก. ความรัก
- ข. ความห่วงใย
- ค. ความเสียสละ
- ง. ความอามาตพยาบาท

๘. พระภิกษุกล่าวว่า “ในเมื่อที่เรือนของเจ้าก็มีพระอยู่แล้ว
จงเคารพบูชาเถิดเจ้าจะจำเริญ” พระที่พระภิกษุ กล่าวถึง
ในเรื่องนี้คือใคร

- ก. พระพุทธรูป
- ข. พระสงฆ์
- ค. ปู่
- ง. แม่

๕. จากการอ่านเรื่องนี้ นักเรียนได้อะไรจากเหมิง

ก. ความกตัญญูและความมีสติปัญญา

ข. ความกตัญญูและความเจ้าเล่ห์

ค. ความกตัญญูและความเมตตา

ง. ความกตัญญูและความเห็นแก่ตัว

๑๐. เรื่องสั้นเรื่องนี้ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านไม่มองข้ามใคร

ก. พระพุทธรูป

ข. พระราชา

ค. บิดา มารดา

ง. พระภิกษุ

หน่วยที่ ๖

การอ่านจับใจความนิทาน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๑. นักเรียนบอกความหมาย และที่มาของนิทานได้
๒. นักเรียนบอกหลักการอ่านจับใจความนิทานได้
๓. นักเรียนอ่านจับใจความจากนิทานที่กำหนดให้อ่านได้

สาระสำคัญ

๑. ความหมายของนิทาน
๒. ที่มาของนิทาน
๓. หลักการอ่านจับใจความนิทาน

ใบความรู้ การจับใจความสำคัญจากนิทาน

ความหมาย

นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา มุ่งให้เห็นความบันเทิง แทรกแนวคิด
คติสอนใจ จนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยอย่างหนึ่ง อาจเรียกนิทาน
พื้นบ้าน นิทานพื้นเมือง นิทานชาวบ้าน เป็นต้น

นิยาย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้ความหมายของ
นิยายไว้ว่าหมายถึง เรื่องที่เล่าต่อกันมา หมายถึงความไม่แน่นอนหรือไม่ใช่
ความจริงทั้งหมด มีการแต่งเติมเสริมต่อบางตอนเรื่องราวนั้นจะต่างไปจาก
ชีวิตจริง เช่น เกิดเป็นลูกสัตว์แล้วมาใช้เวทย์มนต์คาถาให้กลายเป็นมนุษย์ได้
ในภายหลัง เป็นต้น จากความหมายของนิทาน นิยายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า
มีความคล้ายคลึงกัน จนบางครั้งแยกกันไม่ออก

ที่มาของนิทาน

๑. มาจากความต้องการให้เกิดความสนุกสนาน บันเทิง จึงผูกเรื่องขึ้นมาหรือนำเรื่องไปผสมผสานกับเรื่องที่มีอยู่เดิม
๒. มาจากความต้องการอบรมสั่งสอนในแง่ของพุทธศาสนาให้ความรู้ ด้านศีลธรรมเพื่อให้การอบรมสั่งสอนให้คนประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม อยู่ในกฎระเบียบของสังคม เช่น นิทานธรรมบท นิทานอีสป เป็นต้น
๓. มาจากการยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย จึงมีการสมมุติเรื่องราวขึ้นมาเพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเภทของนิทาน

นิทานแบ่งออกตามรูปแบบได้ ๕ ประเภท คือ

๑. นิทานปรัมปรา (Fairy tale) เป็นนิทานที่มีเรื่องค่อนข้างยาวเป็นเรื่องสมมุติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง ไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มีอำนาจ มีบุญ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ได้ ถ้าเป็นหญิงมักได้แต่งงานกับชายสูงศักดิ์ เช่น ปลาบู่ทอง สโนว์ไวท์ และซินเดอเรลลา และมักนิยมขึ้นต้นว่า “ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว” หรือ “ในกาลครั้งหนึ่ง”

๒. นิทานท้องถิ่น (Legend) เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ใจกลาง หรือคตินิยม แต่ว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีเค้าความจริง มีบุคคลจริงๆ มีสถานที่จริงๆ

๓. นิทานเทพนิยาย (Myth) เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวเอกของเรื่อง เช่น เมขลา รามสูร ท้าวมหาสงครามค์

๔. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal tale) เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ และมีความคิดและการกระทำต่างๆ ตลอดจนพูดจาอย่างคน หรืออาจมีคนเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย ทั้งคนและสัตว์สามารถพูดจาโต้ตอบและปฏิบัติต่อกันได้ นิทานประเภทนี้ แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท

๔.๑ นิทานเรื่องสัตว์ประเภทคติธรรม (Fable) ได้แก่ นิทานอีสปชาดกต่างๆ

๔.๒ นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ (Commutative tale) เช่น เรื่อง ขายกะตา

๕. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นนิทานเรื่องสั้น ๆ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่าง ๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแกล้ง การแสดงปฏิภาณไหวพริบ

คุณค่าของนิทาน

๑. นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การเล่านิทานในโอกาสต่างๆ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายความเครียดขณะทำงาน หรือหลังจากการทำงานหนักมา

๒. นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ ทำให้ผู้ใหญ่และเด็ก หรือ
แม้แต่ผู้ใหญ่กับผู้ใหญ่ด้วยกัน ก็ได้ใกล้ชิดสนิทสนมกัน

๓. นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ เด็กได้มีโอกาส
เรียนรู้ลักษณะมนุษย์จากตัวละครในนิทาน เรียนรู้เกี่ยวกับ
อุปสรรคตลอดจนการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต นิทานที่มี
เรื่องนางฟ้า อภินิหารต่างๆ ยังช่วยเสริมสร้างจินตนาการของเด็กๆ
ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๔. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ นิทานไม่ได้ให้แต่ความ
สนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ฟังเท่านั้น มีนิทานเป็นจำนวนมาก
โดยเฉพาะนิทานคติ จะให้ข้อคิดแง่ใดแง่หนึ่งเป็นการปลูกฝัง
คุณธรรมต่างๆ ที่สังคมพึงประสงค์แก่ผู้ฟังด้วย

๕. นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตในหลาย ๆ
ด้าน เช่น วิถีชีวิตตลอดจนประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น ถ้า
ผู้ฟังรู้จักสังเกต วิเคราะห์นิทานต่างๆ เหล่านี้ก็จะทำให้เกิดความ
เข้าใจสภาพวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ อย่างแท้จริง

ใบความรู้ การจับใจความสำคัญจากนิทาน

การอ่านจับใจความนิทานมีหลักการอ่าน ดังนี้

๑. ชื่อเรื่อง เป็นจุดชี้ใจความสำคัญเป็นอันดับแรก แต่บางเรื่อง ก็ยากต่อการจับใจความจึงพิจารณาส่วนอื่นประกอบด้วย
๒. พิจารณาข้อขัดแย้งของเรื่องแล้วติดตามผลข้อขัดแย้งเหล่านั้นว่า คลี่คลายและ สิ้นสุดลงอย่างไร
๓. พิจารณาจุดสุดยอดของเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่มักอยู่ตอนท้าย ๆ ใกล้เคียงเรื่อง
๔. สรุปใจความของเรื่อง โดยการตอบคำถามให้ได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม

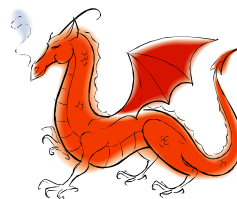

แบบฝึกที่ ๑
การจับใจความนิทานเรื่องมังกรสอนลูก

คำสั่ง อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วทำกิจกรรมที่ ๑.๑ และ ๑.๒

มังกรสอนลูก

แต่ก่อนนานมาแล้วยังมีชายชราคนหนึ่งแก่มากจนจำอายุตนเองไม่ได้หากใบหน้าของเขายังคงอัมเิบแปลงประกายเลือดฝาดเคราสีเงินขวง สะอาดตาของเขาขาวปกคลุมมาถึงหน้าอก ร่างกายของเขา แข็งแรงมาก ตายังไม่ฝ้าฟาง หูก็ยังไม่วุ่นวาย เขามีลูกหลานเต็มบ้านเต็มเมือง แต่เขาก็คงเป็นคนจัดการทุกสิ่งทุกอย่างภายในครอบครัว ปีนี้ เขาตัดสินใจว่า จะเลือกใครคนหนึ่งจากลูกชาย ๑๔ คนของเขามาสืบทอดภารกิจนี้เสียที แต่ว่าจะเลือกใครดีละเมื่อชายชราคิดวิธีที่ดีที่สุดได้ จึงสั่งให้ลูกชายทั้ง ๑๔ คน มาพบแล้วแจกเมล็ดดอกไม้ม้าให้ลูก ๆ คนละ ๑ เมล็ด พร้อมทั้งบอกว่า ใครสามารถปลูกเมล็ดพืชนี้ให้งอกงามจนออกดอกบานสะพรั่ง คนนั้นก็จะได้เป็นผู้สืบทอดมรดกต่อไป เมื่อลูก ๆ ได้เมล็ดพืชมาแล้วต่างนำไปปลูกและดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ลูกชายคนเล็กของชายชราผู้นี้มีชื่อว่า เสี่ยวเหลียงจือ เมื่อได้เมล็ดดอกไม้ม้าแล้วเขาก็นำไปปลูกในกระถาง รดน้ำเอาใจใส่อย่างดีทุกวันทุกคืนแต่เมล็ดพืชนั้นก็ไม่แตกกล้าสักที เสี่ยวเหลียงจือรู้สึกเศร้าโศกเสียใจมาก เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

ฤดูร้อนย่างกรายมาถึงแล้วชายชราผู้เป็นพ่อกำหนดว่าวันนี้จะเป็นวันคัดเลือกดอกไม้ของลูก ๆ ลูกทุกคนต่างอุ้มกระถางดอกไม้ที่ออกดอกบานสะพรั่งอย่างสวยงามมาให้ผู้เป็นพ่อชม เพื่อรอการคัดเลือกชายชราเดินตรวจดอกไม้ที่สวยงามในมือของลูก ๆ ด้วยสีหน้าที่ไม่มีแววยินดีแม้แต่น้อยเขาเดินตรวจจากบุตรชายคนโตมาจนถึงบุตรชายคนที่ ๑๔ โดยมีได้หยุดเลยเมื่อเดินมาถึง เสี้ยวเหลียงจื่อ บุตรชายคนสุดท้าย ซึ่งยื่นถือกระถางเปล่าไม่มี ทั้งต้นไม้และดอกไม้ ชายชราจึงหยุดก็อยู่ตรงนั้น เสี้ยวเหลียงจื่อน้ำตา ไหลพราก กล่าวกับบิดาอย่างสำนึกผิดว่า

“พ่อครับผมไม่มีดอกไม้จะมอบให้พ่อ...”

ชายชรากลับแ้มยิ้มและพูดอย่างยินดีปรีดาว่า

“ลูกเอ๋ย สิ่งที่คุณมอบให้พ่อนั้นมีค่ายิ่งกว่าดอกไม้มากมายนัก”

“อะไรหรือครับ”

“ความซื่อสัตย์ใจละ”

เรื่องราวเป็นอย่างไรงั้นแน่... ชายชราจึงเปิดเผยความลับต่อลูก ๆ ว่าที่แท้เมล็ดพืชที่ตนแจกแก่ลูก ๆ นั้นเป็นเมล็ดพืชที่นำไปทิ้งจนสุกแล้วดั่งนั้น..... ต้นไม้ที่ผลิตดอกสวยงามเหล่านั้น ล้วนมาจากเมล็ดพืชจากที่อื่นไม่ใช่เมล็ดพืชที่ผู้เป็นพ่อแจกให้ ดอกไม้พวกนี้จึงเป็นสักขีพยานยืนยันความไม่ซื่อตรงของพวกเขาสุดท้ายชายชราจึงกล่าวอบรมลูก ๆ ว่า

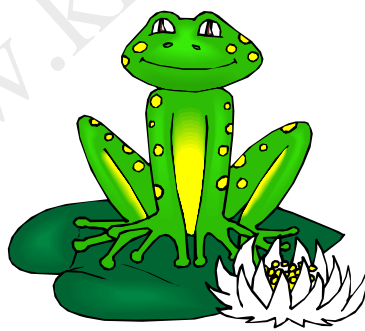
“ขอให้ลูกๆ เป็นคนซื่อตรงเถิดความซื่อตรงเป็น

สมบัติอันล้ำค่าของคนเรา”

ชายชราผู้มองการณ์ไกลมิได้มองหาลูกชายที่แข็งแรง ร่ำรวย หรือเฉลียวฉลาดเลยหากแต่มองหาลูกชายที่ซื่อสัตย์จริงใจ แม้เสี้ยวเหลียงจื่อจะมีเพียงกระถางว่างเปล่า แต่ใจของเขางดงามยิ่งกว่าดอกไม้ใด ๆ เพราะเป็นใจที่เต็มเปี่ยมด้วยความซื่อสัตย์

ซึ่งเป็นคุณสมบัติอันหาได้ยากยิ่งในโลกที่เต็มไปด้วย การแก่งแย่ง
แข่งขันนี้ เขาจึงเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจและได้รับมอบหมาย
สิ่งสำคัญจากผู้เป็นบิดานี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า ความซื่อตรงและจริงใจ
เป็นสิ่งที่ทุกคนคาดหวังอยากได้จากกันและกันมากที่สุด ในชีวิตของเรา
เมื่อเราปรารถนาความซื่อตรงจริงใจจากทุกคน เราก็ควรเริ่มจากตัว
ของเราก่อน มอบความซื่อตรงจริงใจให้แก่กัน เพราะนี่คือสมบัติ
อันล้ำค่าที่เราทุกคนต่างปรารถนาและสามารถมอบให้แก่กันและกันได้
ให้โลกนี้งดงามด้วยความจริงใจงามยิ่งกว่าดอกไม้ใด ๆ ทั้งหมด

<http://www.saranair.com/>

กิจกรรมที่ ๑.๑.

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค

หรือ ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว (๑๐ คะแนน)

๑. เรื่องมังกรสอนลูกน่าจะเป็นนิทานที่ได้เค้าโครงเรื่องมาจาก

ชาติใด

ก. จีน

ข. ญี่ปุ่น

ค. เกาหลี

ง. เวียดนาม

๒. ชายชราที่มีบุตรรวมกี่คน

ก. ๘ คน

ข. ๑๐ คน

ค. ๑๒ คน

ง. ๑๔ คน

๓. ชายชราใช้เกณฑ์ใดในการ เลือกผู้สืบทอดมรดก

ก. คนที่แข็งแรงที่สุด

ข. คนที่มีสติปัญญาดี

ค. คนที่แก้ปัญหาได้เก่ง

ง. คนที่มีคุณธรรมดี

๔. ทำไม เสี่ยวเหลียงจื่อ บุตรชายคนสุดท้องจึงร้องไห้
- ก. ไม่มีดอกไม้ให้บิดา เหมือนพี่คนอื่น ๆ
 - ข. กลัวบิดาโกรธที่ไม่มีกระถาง ดอกไม้เหมือนพี่ ๆ
 - ค. กลัวไม่ได้รับมรดกจากบิดา
 - ง. ไม่มีข้อถูก
๕. ชายชรากลับเข้านิคมและพูดอย่างยินดี
- ปรีดาว่า“ลูกเอ๋ย สิ่งที่เจ้ามอบให้พ่อนั้นมี
- ค่ายิ่งกว่าดอกไม้มากมายนัก”
- เสี่ยวเหลียงจื่อมอบสิ่งใดให้บิดา
- ก. กระถางดอกไม้ทั้งดง
 - ข. กระถางดอกไม้เปล่า ๆ
 - ค. ความซื่อสัตย์
 - ง. ความอดทน
๖. จากเรื่อง “มังกรสอนลูก” บิดาต้องการปลูกฝังให้ลูก
- เป็นคนอย่างไร
- ก. มีความอดทน
 - ข. มีความกตัญญู
 - ค. มีความซื่อตรง
 - ง. มีความรับผิดชอบ

๗. การที่บิดาคั่วเมล็ดดอกไม้ก่อนมอบให้ลูกไปปลูก เพราะต้องการทดสอบในเรื่องใด

- ก. การแก้ปัญหา
- ข. ลักษณะนิสัย
- ค. ความรับผิดชอบ
- ง. ความอดทนของลูก ๆ

๘. ลูก ๆ ทั้ง ๑๔ คน นำเมล็ดดอกไม้ จากที่อื่นมาปลูกเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการเอาใจบิดา
- ข. ต้องการสมบัติของบิดา
- ค. ต้องการทำตามเงื่อนไขที่บิดากำหนด
- ง. ต้องการแสดงความสามารถใน การปลูกต้นไม้

๙. จากเรื่องนี้เน้นให้ผู้อ่านปฏิบัติตามข้อใด

- ก. การรักษาความดี
- ข. ความซื่อตรงจริงใจ
- ค. ความมานะพยายาม
- ง. ความอดทนรอบคอบ

๑๐. การกระทำของลูก ๆ ตรงกับสำนวนใด

- ก. คนดีมีน้อย คนชั่วมีมาก
- ข. เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด
- ค. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน
- ง. ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน

กิจกรรมที่ ๑. ๒

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดว่าลักษณะลูกที่ดีควรจะปฏิบัติตนต่อพ่อแม่อย่างไรบ้าง ?

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

๖.

๗.

๘.

๙.

๑๐.

วันนี้หนูทำความดีเพื่อ
คุณพ่อคุณแม่หรือยัง ?
ถ้ายังก็รีบทำนะจ๊ะ

แบบฝึกที่ ๒

การจับใจความนิทานเรื่องเด็กชายเจ้าปัญญา

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้แล้วทำกิจกรรมที่ ๒.๑ และ ๒.๒

เด็กชายเจ้าปัญญา

มีเรื่องเล่ามาว่า เศรษฐีคนหนึ่งแห่งเมืองมิลามีบุตรชายคนหนึ่ง มีลักษณะแปลกคือ เมื่อคลอดออกมามีแท่งยาอยู่ในมือ เศรษฐีผู้บิดาเป็นโรคปวดศีรษะมานานถึง ๗ ปี จึงนำแท่งยานั้นมาฝนแล้วทาที่หน้าผากก็หายปวดศีรษะทันที ความศักดิ์สิทธิ์ของแท่งยานี้เลื่องลือไปไกล ทำให้ผู้เจ็บไข้จำนวนมากพากันมาหาเศรษฐี เพื่อขอใช้แท่งยานี้รักษาและคนไข้เหล่านั้นก็หายป่วยกันทุกคน เศรษฐีจึงตั้งชื่อบุตรชายว่า มโหสถแปลว่า “ผู้มียาสำคัญ” มโหสถเป็นเด็กฉลาด เมื่อมีอายุ ๗ ขวบ ได้คิดสร้างโรงเด็กเล่นที่มีหลังคาทำให้เล่นได้สะดวกสบาย ไม่ต้องถูกแดดถูกฝน โรงเด็กเล่นของมโหสถยังใช้เป็นที่พักคนเดินทาง และที่ประชุมตัดสินคดีด้วยเพราะมโหสถเป็นเด็กฉลาดจึงมีผู้ขอให้มโหสถช่วยตัดสินปัญหาต่าง ๆ ให้เสมอ มโหสถสามารถตัดสินได้อย่างยุติธรรม ผู้คนจำนวนมากจึงนับถือ

วันหนึ่งชายคนหนึ่งปล่อยวัวให้กินหญ้า และตนเองเผลอนอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ วัวจึงถูกขโมยไป เมื่อชายผู้นั้นตื่นขึ้นมาพบว่าวัวหายไปจึงออกตามหา

พบชายคนหนึ่งจูงวัวของตนอยู่จึงขอคืน แต่ชายที่จูงวัวอยู่
ไม่ยอมให้เกิดหุ้มเถียงกันกลุ่มคนที่ล้อมดูอยู่จึงแนะนำให้คนทั้งสองไปหา มโหสถ
เพื่อให้ตัดสินความ มโหสถถามชายทั้งสองว่า ให้วัวกินอะไร ชายที่เป็นเจ้าของวัว
ตอบว่าให้กินแต่หญ้าเพราะยากจนไม่สามารถหาอาหารอื่นให้วัวกินได้ ชายอีกคน
ตอบว่าให้วัวกินลูกเดี๋ย ข้าวฟ่างและถั่วว่า มโหสถฟังแล้วก็ให้คนไปนำไปประยงค์
มาตำแล้วขยำเอาแต่น้ำมาให้วัวกิน วัวกินได้สักครู่หนึ่งก็สำรอกออกมาเป็นหญ้า
ทั้งหมด ชายที่ขโมยวัวจึงยอมรับสารภาพว่า ขโมยวัวมาจริง กลุ่มคนที่ดูอยู่
จะลงโทษชายผู้นั้น แต่มโหสถห้ามไว้และให้โอกาสชายผู้นั้นประพาดิตน
เป็นคนดีไม่ลักขโมยของผู้คนอื่นอีก ครึ่งหนึ่งมีหญิงคนหนึ่งอุ้มลูกเดินทางมาไกล
เมื่อมาถึงสระน้ำก็หยุดพักวางลูกไว้ได้ต้นไม้อะและลงไปล้างหน้าในสระ

ขณะนั้นมีนางยักษ์ตนหนึ่งเห็นเด็ก ก็อยากกินจึงมาอุ้มเด็กไป
หญิงผู้เป็นแม่ก็วิ่งตามมาขอลูกคืน นางยักษ์แปลงไม่ยอมให้ อ้างว่าเป็นลูกของตน
คนที่เห็นเหตุการณ์จึงพาหญิงทั้ง ๒ คนไปหา มโหสถ มโหสถบอกหญิงทั้งสองว่า
ลูกของใครก็ให้มาดึงเอาไป ใครดึงได้เด็กก็จะได้เด็กไป หญิงทั้งสองก็ดึงเด็ก
เด็กเจ็บก็ร้องไห้ หญิงผู้เป็นแม่สงสารลูกจึงปล่อยลูกเพราะกลัวลูกเจ็บ มโหสถจึง
ตัดสินว่าเด็กนั้นเป็นลูกของนาง เพราะแม่ที่แท้จริงย่อมไม่ต้องการให้ลูกเจ็บและ
ไม่อาจทำร้ายลูกของตนได้

เมื่อพระราชาแห่งเมืองมิลินได้ยินกิตติศัพท์ว่ามโหสถมีความ
เฉลียวฉลาดมาก จึงทรงปริภาษราชบัณฑิตทั้งสี่ประจำพระราชสำนัก เรื่องจะให้
มโหสถเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้เป็นราชบัณฑิต

แต่ราชบัณฑิตทั้งสี่ไม่ต้องการให้มีคนที่เก่งกว่าตนมาเข้ารับราชการด้วย จึงทูลทัดทานว่า มโหสถยังมีปัญญาน้อยอยู่ พระราชาแห่งเมืองมิถิลาจึงทดลอง ปัญญาของมโหสถด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ดำรัสสั่งให้ชาวบ้านหุงข้าวให้มีลักษณะ พิเศษ ๘ อย่าง คือไม่ให้หุงด้วยข้าวสาร ไม่ให้หุงด้วยน้ำธรรมดาไม่ให้หุงด้วย หม้อข้าวไม่ให้หุงด้วยเตาหุงข้าวไม่ให้หุงด้วยไฟธรรมดา ไม่ให้หุงด้วยฟืนไม่ให้ หุงหรือชวยกข้าวที่หุงแล้วมา และไม่ให้นำมาตามทางหลวง มโหสถ แก้ปัญหาด้วยการให้ชาวบ้านหุงด้วยข้าวเปลือกซึ่งไม่ใช่ข้าวสาร หุงด้วยน้ำค้าง ซึ่งไม่ใช่ น้ำธรรมดา หุงด้วยภาชนะดินใหม่ที่ไม่ใช่หม้อข้าว เอาไม้ท่อนเล็ก ๆ มาวางต่อกันเป็นวงกลมแทนเตาหุงข้าว เอาไม้มาสีกันเป็นไฟซึ่งต่างจากไฟ ธรรมดาใช้ใบไม้แทนฟืน เมื่อหุงข้าวสุกแล้วก็ให้กะเทยยกไปและไปทางลัด ซึ่งไม่ใช่ทางหลวง เมื่อพระราชาได้ทราบเรื่องการแก้ปัญหามโหสถก็ พอพระทัย จึงทรงแต่งตั้งเศรษฐีผู้เป็นบิดาของมโหสถให้ปกครองหมู่บ้าน ทั้งหมดและให้มโหสถเข้าไปรับราชการในราชสำนักทรงแต่งตั้งให้มโหสถ ซึ่งมีอายุเพียง ๗ ขวบ เป็นราชบัณฑิต พระราชทานเรือนไม้ให้มโหสถและ เพื่อน ๆ ของเขาด้วย มโหสถก็รับราชการด้วยความผาสุก และได้แก้ไขปัญหาค้าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนเป็นที่พอพระทัยของพระราชา

กิจกรรมที่ ๒.๑

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียง คำตอบเดียว (๑๐ คะแนน)

๑. มโหสถเมื่อเกิดมามีลักษณะแปลกอย่างไร

- ก. เดินได้ ๓ ก้าว
- ข. มีแท่งยาอยู่ในมือ
- ค. มีตำราอยู่ในมือ
- ง. พุดจาได้คล่องแคล่ว

๒. “มโหสถ” แปลว่าอะไร

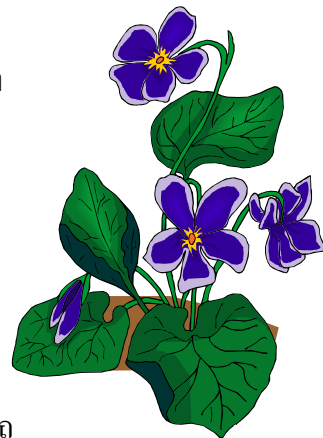
- ก. ผู้ไม่โกรธ
- ข. ผู้มีياسสำคัญ
- ค. ผู้ไม่เบียดเบียนใคร
- ง. ผู้มีปัญญาเทียบแหลม

๓. เรื่องเด็กชายเจ้าปัญญาเป็นเรื่องราวของ
พระโหราธิบดีที่เสวยพระชาติเป็นใคร

- ก. มโหสถ
- ข. จันทกุมาร
- ค. สุวรรณสาม
- ง. พญานาคภูริทัต

๔. เหตุใดผู้คนจำนวนมากจึงนับถือมโหสถ

- ก. เพราะเป็นผู้มีคาถาอาคมขลัง
- ข. เพราะทำนายโชคชะตาราศีได้อย่างแม่นยำ
- ค. เพราะตัดสินปัญหาต่างๆ ได้อย่างยุติธรรม
- ง. เพราะรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้หายได้อย่างง่ายดาย

๕. มโหสถตัดสินปัญหาเรื่องคนขโมยวัว โดยใช้วิธีตามข้อใด

- ก. นำใบสะเดามาตำแล้วขยำเอาแต่น้ำให้วัวกิน
- ข. เอาใบมะขามมาตำแล้วขยำเอาแต่น้ำให้วัวกิน
- ค. นำใบกะเพรามาตำแล้วขยำเอาแต่น้ำให้วัวกิน
- ง. นำใบประยงค์มาตำแล้วขยำเอาแต่น้ำให้วัวกิน

๖. มโหสถตัดสินเรื่องคนขโมยเด็ก โดยใช้วิธีตามข้อใด

- ก. ถามว่าใครเป็นปู่เป็นย่าของเด็ก
- ข. ถามว่าเด็กชอบกินอะไรมากที่สุด
- ค. ถามว่าเด็กเกิดเมื่อวัน เดือน ปี อะไร
- ง. บอกว่าลูกของใครให้มาดึงเอาไป ใครดึงได้ก็จะให้เด็กแก่คนนั้น

๗. ในการแก้ปัญหาของมโหสถตามคำรัสสั่ง

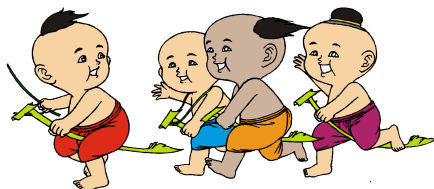
ของพระราชาแห่งมิลินาเรื่องการหุงข้าว

ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. หุงข้าวด้วยข้าวเปลือกซึ่งไม่ใช่ข้าวสาร
- ข. หุงข้าวด้วยน้ำฝนซึ่งไม่ใช่ น้ำธรรมดา
- ค. หุงข้าวด้วยภาชนะดินซึ่งไม่ใช่หม้อข้าว
- ง. เอาไม้ท่อนเล็ก ๆ มาวางต่อกันเป็นวงกลมแทนเตาหุงข้าว

๘. เมื่อมโหสถมีอายุได้ ๗ ขวบ ได้คิดสร้างอะไรขึ้น

- ก. โรงทานเลี้ยงเด็ก
- ข. โรงเรียนเล่นที่มีหลังคา
- ค. ศาลาที่พักคนเดินทาง
- ง. บ้านพักคนชรา

๘. มโหสถได้รับการแต่งตั้งจากพระราชาแห่งเมืองมิลลาให้เป็นราชบัณฑิตเมื่อตอนอายุเท่าไร

ก. อายุ ๓ ปี

ข. อายุ ๘ ปี

ค. อายุ ๕ ปี

ง. อายุ ๑๐ ปี

๑๐. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดจากเรื่องเด็กชายเจ้าปัญญา

ก. ปัญญาเกิดขึ้นได้หากเป็นคนช่างสังเกต

ข. ปัญญาเป็นสิ่งที่ล้ำค่าที่สุดของมนุษย์

ค. ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจดี ความ ต้องตัดสินใจ ด้วยปัญญาอย่างยุติธรรม

ง. ผู้ที่หลงกระทำผิดและยอมรับสารภาพ ควรได้รับโทษตามเหตุแห่งโทษนั้น

กิจกรรมที่ ๒. ๒

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วสรุปเป็นใจความสำคัญ

๑. เศรษฐีคนหนึ่งแห่งเมืองมิลามีบุตรชายคนหนึ่ง มีลักษณะแปลกคือ เมื่อคลอดออกมามีแท่งยาอยู่ในมือ เศรษฐีผู้บิดาเป็นโรคปวดศีรษะมานานถึง ๙ ปี จึงนำแท่งยานั้นมาฝนแล้วทาที่หน้าผากก็หายปวดศีรษะทันที ความศักดิ์สิทธิ์ของแท่งยานี้เลื่องลือไปไกล ทำให้ผู้เจ็บไข้จำนวนมากพากันมาหาเศรษฐี เพื่อขอใช้แท่งยานี้รักษาและคนไข้เหล่านั้นก็หายป่วยกันทุกคน เศรษฐีจึงตั้งชื่อบุตรชายว่า มโหสถ แปลว่า “ผู้มียาสำคัญ”

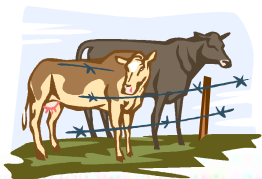
ใจความสำคัญคือ

๒. วันหนึ่งชายคนหนึ่งปล่อยวัวให้กินหญ้า และตนเองเผลอนอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ วัวจึงถูกขโมยไป เมื่อชายผู้นั้นตื่นขึ้นมาพบว่าวัวหายไปจึงออกตามหา พบชายคนหนึ่งจูงวัวของตนอยู่จึงขอกิน แต่ชายที่จูงวัวอยู่ไม่ยอมให้ เกิดทู่มเถียงกัน

ใจความสำคัญคือ

๓. มโหสถถามชายทั้งสองว่า ให้วัวกินอะไร ชายที่เป็นเจ้าของวัวตอบว่าให้กินแต่หญ้า เพราะยากจนไม่สามารถหาอาหารอื่นให้วัวกินได้ชายอีกคนตอบว่าให้วัวกินลูกเคียวข้าวฟ่างและถั่ว งา มโหสถฟังแล้วก็ให้คนไปนำใบประยงค์มาตำแล้วยำเอาแต่น้ำมาให้วัวกิน วัวกินได้สักครู่หนึ่งก็สำรอกออกมาเป็นหญ้าทั้งหมด ชายที่ขโมยวัวจึงยอมรับสารภาพว่าขโมยวัวมาจริง

ใจความสำคัญคือ

๔. ครั้งหนึ่งมีหญิงคนหนึ่งอุ้มลูกเดินทางมาไกล เมื่อมาถึงสระน้ำก็หยุดพักวางลูกไว้ใต้ต้นไม้และลงไปล้างหน้าในขณะนั้นมีนางยักษ์ตนหนึ่งเห็นเด็กก็อยากกินจึงมาอุ้มเด็กไปหญิงผู้เป็นแม่ก็วิ่งตามมาขอลูกคืน นางยักษ์แปลงไม่ยอมให้ อ้างว่าเป็นลูกของตน

ใจความสำคัญคือ

๕. มโหสถบอกหญิงทั้งสองว่าลูกของใครก็ให้มาดึงเอาไป ใครดึงได้เด็กก็จะได้เด็กไปหญิงทั้งสองก็ดึงเด็ก เด็กเจ็บก็ร้องไห้ หญิงผู้เป็นแม่สงสารลูกจึงปล่อยลูกเพราะกลัวลูกเจ็บ มโหสถจึงตัดสินใจว่าเด็กนั้นเป็นลูกของนางเพราะแม่ที่แท้จริง ย่อมไม่ต้องการให้ลูกเจ็บและไม่อาจทำร้ายลูกของตนได้

ใจความสำคัญคือ

แบบทดสอบหลังเรียน
การจับใจความนิทานเรื่องพระที่ถูกลองข้าม

พระที่ถูกลองข้าม

คำสั่ง อ่านนิทาน ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๑ - ๑๐

มีชนบทแห่งหนึ่งในประเทศจีน ตั้งอยู่บนเชิงเขาเป็นภูมิประเทศที่สงบอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร มีธารน้ำใสไหลผ่านหมู่บ้าน ต้นไม้ทุกต้นใบสดเขียวขจี ในทุ่งนาก็สะพรั่งไปด้วยต้นข้าวที่ชูรวง เป็นสีทองตัดกับท้องฟ้าสีคราม มองไปทางไหนก็ชื่นชมเจ้าเจริญตา ชาวชนบทส่วนใหญ่มีอาชีพออกไปทำไร่ทำนา ผู้ที่อยู่เรือนก็ปั่นฝ้ายทอผ้า ต่างมีความสุข มีฐานะมั่งคั่ง เหนือขึ้นไปบนยอดเขามีกุฏิพระภิกษุอยู่จำศีลภาวนา เชิงเขามีกระท่อมน้อยหลังหนึ่ง เป็นที่อยู่ของสองแม่ลูก แม่นั้นมีอายุจะย่างเข้าสู่วัยชรา แต่นางยังแข็งแรงพอที่จะรับจ้างเขาทำงานหาเลี้ยงลูกได้ บุตรของนางเป็นเด็กหุ่นหนึ่มใหญ่ ไม่เอาการเอางาน คือขี้ขลาด ไม่เชื่อฟัง ถ้อยคำมารดา ไม่สนใจในความเหนื่อยยากของมารดาที่ตรากตรำทำงานหนัก เอาแต่เที่ยวเตร่เล่นสนุก ถึงกระนั้นนางก็รักเขาอย่างสุดสวาทขาดใจ คอยเอาอกเอาใจมิให้อนาทร

วันหนึ่งเขาแลเห็นเพื่อนกราบพระพุทธรูป ก็นึกในใจว่า การที่เพื่อนของเขามีฐานะดี คงเป็นเพราะเขาหมั่นกราบไหว้พระ เย็นวันนั้น เขาจึงขึ้นไปบนเขา เข้าไปนมัสการขอพระพุทธรูป จากพระภิกษุที่พำนักอยู่บนยอดเขาเพื่อเอาไปไว้บูชาที่เรือน หวังจะได้มั่งคั่ง เหมือนคนทั้งหลาย

พระภิกษุได้ฟังก็กล่าวว่า “ฟังก่อนเหม็ง เจ้าจะแก้จนด้วยการกราบไหว้พระ
นั่นไม่สำเร็จดอก ป่วยการเปล่า ในเมื่อที่เรือนของเจ้า ก็มีพระอยู่แล้วจงเคารพ
บูชาเถิดเจ้าจะจำเริญ”

เหม็งได้ฟังก็จ้งน อุทานว่า “ที่บ้านของกระผมไม่เคยมีพระเลย
สักองค์ กระผมยากจนนักหนาจึงอยากได้ไว้บูชาที่บ้านบ้าง” พระภิกษุยังคง
ยืนกรานว่า “กลับไปเถอะเหม็ง พระเฝ้ารออยู่ที่บ้านแล้ว กลับไปถึงบ้านคืนนี้
เมื่อเจ้าเคาะประตู ท่านจะออกมาเปิดรับเจ้าอย่างรีบร้อน ผลิผลามเสียจน
ใส่รองเท้ากลับข้าง เสื้อที่สวมก็กลับด้านนอกอยู่ด้านใน”

เหม็งได้ฟังดังนั้นก็สันทะหยังนัก นมัสการลาพระภิกษุรีบกลับ
ฝ่าลมหนาวและละอองน้ำค้างมาตลอดทาง กว่าจะถึงบ้านก็เปียกโชกไปทั้งตัว
ทันทีที่เขาเคาะประตูกระท่อม ผู้ที่เปิดประตูรับเขาคือมารดาของเขา นั่นเอง

เหม็งสังเกตเห็นนางสวมรองเท้ากลับข้าง เสื้อที่นางใส่ก็กลับ
พอเห็นลูกชาย นางก็เอ่ยขึ้นว่า “เหม็ง ลูกหายไปไหนมาแม่เป็นห่วง
กลัวลูกจะไปเป็นอันตรายแม่ตั้งตาคอยตั้งแต่หัวค่ำ จนดึก

อ้าว..ลูกเปียกปอนไปหมดทั้งตัว ไปเปลี่ยนเสื้อผ้าเสีย
แล้วไปผิงไฟที่หน้าเตา เจ้าหิวไหมแม่จะไปหาข้าวมาให้กิน”

กระแสน้ำหลังออกมานั้นนุ่มนวลนัก เปี่ยมด้วยความรัก ความ
ห่วงใย ความเมตตาปราณีที่บริสุทธิ์ใจ เขาหวนระลึกถึงคำของพระภิกษุ
บนยอดเขา พระที่อยู่ใกล้ตัวมาแต่ก่อนแต่ออก แต่เขามองละเอียดไม่เคย
คิดเอาใจใส่ แม่เท่านั้นที่เสียสละให้ลูกได้ทั้งชีวิต และเลื้อยเนื้อมุ้งหวัง
แต่จะให้ลูกมีความสุข ความเจริญ แม่เป็นผู้มีแต่ให้ไม่หวังสิ่งตอบแทน
ตัวนี้สิมีแต่จะรับเอาฝ่ายเดียว
นับตั้งแต่นั้นมา เขาก็บ้าเพี้ยน คนอยู่ในโอวาท เกิดทุเลการพินาศ
มารดาของเขาเหนือสิ่งใด ๆ ในโลก

แบบทดสอบหลังเรียน
การจับใจความนิทานเรื่องพระที่ถูกมองข้าม

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก

ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว (๑๐
คะแนน)

๑. เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ประเทศใด

- ก. ประเทศไทย
- ข. ประเทศเวียดนาม
- ค. ประเทศจีน
- ง. ประเทศญี่ปุ่น

๒. ภูมิประเทศในเรื่องนี้เป็นอย่างไร

- ก. เป็นที่ลุ่มน้ำท่วม
- ข. เป็นที่แห้งแล้ง
- ค. เขาสูงที่สงบอุดมสมบูรณ์
- ง. เขาที่กันดาร

๓. ในเรื่องนี้กษัตริย์ประทับอยู่ที่ใด

- ก. เขา
- ข. กลางหุบเขา
- ค. บนยอดเขา
- ง. ใกล้หมู่บ้าน

๔. อาชีพใดไม่ปรากฏอยู่ในเรื่องนี้

- ก. ทำไร่
- ข. ทำนา
- ค. ทอผ้า
- ง. ค้าขาย

๕. พระภิกษุกล่าวว่า “ในเมื่อที่เรือนของเจ้าก็มีพระอยู่แล้ว
จงเคารพบูชาเถิดเจ้าจะจำเริญ” พระที่พระภิกษุ กล่าวถึงในเรื่องนี้คือใคร
ก. พระพุทธรูป
ข. พระสงฆ์
ค. ปู่
ง. แม่
๖. จากเรื่องนี้ นักเรียน ไม่เห็น พฤติกรรมใดของผู้ได้ชื่อว่าแม่
ก. ความรัก
ข. ความห่วงใย
ค. ความเสียสละ
ง. ความเอาใจใส่
๗. เหมิงขึ้นไปบนเขาเพื่ออะไร
ก. ขอพระจากพระภิกษุ
ข. ขอพรจากพระพุทธรูป
ค. ขอพระพุทธรูปจากพระภิกษุ
ง. ขอของขลังจากพระภิกษุ
๘. อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด
ก. อาหารจำพวกเนื้อสัตว์
ข. อาหารจำพวกเผือก มัน
ค. อาหารจำพวกผลไม้
ง. อาหารจำพวกข้าว

๕. นิทานเรื่องนี้ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านไม่มองข้ามใคร

ก. พระพุทธรูป

ข. พระราชา

ค. บิดา มารดา

ง. พระภิกษุ

๑๐. จากการอ่านเรื่องนี้ นักเรียนได้ อะไรจากเหม็ง

ก. ความกตัญญูและความมีสติปัญญา

ข. ความกตัญญูและความเจ้าเล่ห์

ค. ความกตัญญูและความเมตตา

ง. ความกตัญญูและความเห็นแก่ตัว

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
การจับใจความนิทานเรื่องพระที่ถูกลองข้าม

ข้อที่	ตัวเลือกที่ถูก
๑	ง
๒	ค
๓	ค
๔	ค
๕	ง
๖	ค
๗	ง
๘	ง
๙	ก
๑๐	ค

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
การจับใจความนิทานเรื่องพระที่ถูกมองข้าม

ข้อที่	ตัวเลือกที่ถูก
๑	ค
๒	ค
๓	ค
๔	ง
๕	ง
๖	ง
๗	ค
๘	ง
๙	ค
๑๐	ก

เฉลยกิจกรรมที่ ๑.๑
การจับใจความนิทานเรื่องมังกรสอนลูก

ข้อที่	ตัวเลือกที่ถูกต้อง
๑	ก
๒	ง
๓	ง
๔	ก
๕	ค
๖	ค
๗	ข
๘	ข
๙	ข
๑๐	ง

เฉลยกิจกรรมที่ ๑. ๒

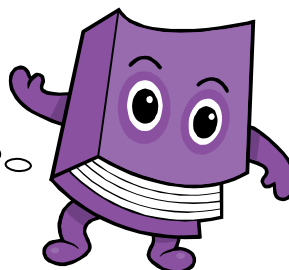
คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดว่าลักษณะลูกที่ดีควรจะ
ปฏิบัติตนต่อพ่อแม่อย่างไรบ้าง ?

๑. เลี้ยงดูบิดา มารดา
๒. ช่วยเหลือกิจการงานของบิดา มารดา
๓. รักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล
๔. ประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นทายาท
๕. ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ท่านยามเมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว
๖. ไม่ทำความเดือดร้อนให้บิดา มารดา
๗. เชื่อฟัง บิดา มารดาในทางที่ถูก
๘. เป็นผู้ที่มีสัมมาคารวะ
๙. ไม่ทำให้บิดา มารดาเสียใจ

..... ฯลฯ

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

เก่งจังเลย ! ตอบถูกทุกข้อ

เฉลยกิจกรรมที่ ๒.๑
จับใจความนิทานเรื่องเด็กชายเจ้าปัญญา

ข้อที่	ตัวเลือกที่ถูก
๑	ข
๒	ข
๓	ก
๔	ค
๕	ง
๖	ง
๗	ข
๘	ข
๙	ก
๑๐	ง

เจตสิกกรรมที่ ๒. ๒

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วสรุปเป็นใจความสำคัญ

๑. เศรษฐีคนหนึ่งแห่งเมืองมิลินดา มีบุตรชายคนหนึ่ง มีลักษณะแปลกคือ เมื่อคลอดออกมา มีแท่งยาอยู่ในมือ เศรษฐีผู้บิดาเป็นโรคปวดศีรษะมานานถึง ๗ ปี จึงนำแท่งยานั้นมาฝนแล้วทาที่หน้าผากก็หายปวดศีรษะทันที ความศักดิ์สิทธิ์ของแท่งยานี้เลื่องลือไปไกล ทำให้ผู้เจ็บไข้จำนวนมากพากันมาหาเศรษฐี เพื่อขอใช้แท่งยานี้รักษาและคนไข้เหล่านั้นก็หายป่วยกันทุกคน เศรษฐีจึงตั้งชื่อบุตรชายว่า มโหสถ แปลว่า “ผู้มียาสำคัญ”

ใจความสำคัญคือเศรษฐีแห่งเมืองมิลินดา มีบุตรชายซึ่ง เมื่อแรกคลอดได้ถือแท่งยาวิเศษมาด้วยจึงได้ชื่อว่า “มโหสถ”

๒. วันหนึ่งชายคนหนึ่งปล่อยวัวให้กินหญ้า และตนเองเผลอนอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ วัวจึงถูกขโมยไป เมื่อชายผู้นั้นตื่นขึ้นมาพบว่าวัวหายไปจึงออก ตามหา พบชายคนหนึ่งจูงวัวของตนอยู่จึงขอกิน แต่ชายที่จูงวัวอยู่ไม่ยอมให้ เกิดทู่เถียงกัน

ใจความสำคัญคือชายเลี้ยงวัวถูกขโมยวัวไป แต่ขโมยไม่ยอมคืนให้อ้างว่าเป็นวัวของตน

๑. มโหสถถามชายทั้งสองว่า ให้วัวกินอะไร ชายที่เป็นเจ้าของวัวตอบว่าให้กินแต่หญ้า เพราะยากจนไม่สามารถหาอาหารอื่นให้วัวกินได้ชายอีกคนตอบว่าให้วัวกินลูกเดี๋ย ข้าวฟ่างและถั่ว งา มโหสถฟังแล้วก็ให้คนไปนำใบประยงค์มาตำแล้วช้เอาแต่น้ำมาให้วัวกิน วัวกินได้สักครู่หนึ่งก็สำรอกออกมาเป็นหญ้าทั้งหมด ชายที่ขโมยวัวจึงยอมรับสารภาพว่าขโมยวัวมาจริง

ใจความสำคัญคือ ..มโหสถตัดสินปัญหาคนขโมยวัว โดยถาม เจ้าของวัว และขโมยว่าให้วัวกินอะไร แล้ว จึงทำให้วัวสำรอกออกมา ขโมยจึงยอมรับความจริง

๔. ครั้งหนึ่งมีหญิงคนหนึ่งอุ้มลูกเดินทางมาไกล เมื่อมาถึงสระน้ำก็หยุดพัก วางลูกไว้ใต้ต้นไม้และลงไปล้างหน้าในขณะนั้นมีนางยักษ์ตนหนึ่งเห็นเด็ก ก็อยากกินจึงมาอุ้มเด็กไปหญิงผู้เป็น แม่ก็วิ่งตามมาขอลูกคืน นางยักษ์แปลง ไม่ยอมให้ อ้างว่าเป็นลูกของตน

ใจความสำคัญคือ .. มีหญิงแม่ลูกอ่อน ได้วางลูกไว้เพื่อไปล้างหน้า นางยักษ์ ได้มาลักลูกนางไปและไม่ยอมคืนให้

๕. มโหสถบอกหญิงทั้งสองว่าลูกของใครก็ให้มาดึงเอาไป ใครดึงได้เด็ก ก็จะได้เด็กไปหญิงทั้งสองก็ดึงเด็ก เด็กเจ็บก็ร้องไห้ หญิงผู้เป็นแม่สงสารลูก จึงปล่อยลูกเพราะกลัวลูกเจ็บ มโหสถจึงตัดสินใจว่าเด็กนั้นเป็นลูกของนางเพราะ แม่ที่แท้จริง ย่อมไม่ต้องการให้ลูกเจ็บและไม่อาจทำร้ายลูกของตนได้

ใจความสำคัญคือมโหสถบอกให้แย่งลูกกันเอง และตัดสินใจให้หญิงที่ปล่อย ลูกว่าเป็นแม่ที่แท้จริง เพราะสงสารไม่อาจทนเห็นลูกตนเจ็บได้

เอกสารอ้างอิง

ก่อเกียรติ อภิชาติกุล. (๒๕๔๙). ความรู้เกี่ยวกับนิทาน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (๒๕๕๐). หนังสือเรียนสาระการ
เรียนรู้พื้นฐาน วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.

ประมว สวัสดิ์ลาภา. (๒๕๕๒.). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ
ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. สารานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.

มังกรสอนลูก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.dek-d.com/board/
view.php?id=637516](http://www.dek-d.com/board/view.php?id=637516). (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ เมษายน ๒๕๕๒)

หลักการอ่านจับใจความนิทาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http ://najaiukpo.
blogspot.com/2010/02/blog-post.html](http://najaiukpo.blogspot.com/2010/02/blog-post.html). (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ เมษายน
๒๕๕๒)